

Directiva Consiliului 2000 / 43 / CE, 29 iunie 2000, cu privire la implementarea principiului tratamentului egal între persoane indiferent de originea rasiala sau etnica

OJ L 180 - 19/7/2000

Tinînd cont de Tratatul privind crearea Comunitatii Europene si, în particular, de
Articolul 13 al acestuia,

Tinînd cont de propunerea Comisiei (1),

Tinînd cont de opinia Parlamentului European (2),

Tinînd cont de opinia Comitetului Economic si Social (3),

Tinînd cont de opinia Comitetului Regiunilor(4),

Care sînt urmatoarele:

(1) Tratatul Uniunii Europene marcheaza o noua etapa în procesul crearii unei mai
mari uniuni între popoarele Europei.

(2) În concordanta cu Articolul 6 al Tratatului Uniunii Europene, Uniunea
Europeana este fondata pe principiile libertatii, democratiei, respectului pentru
drepturile omului si a libertatilor fundamentale, cît si a statului de drept, principii
comune statelor membre, si trebuie sa respecte drepturile fundamentale garantate
de Conventia Europeana pentru Protectia Drepturilor Omului si a Libertatilor
Fundamentale, asa cum rezulta ele din traditiile constitutionale comune ale statelor
membre, ca principii generale ale normelor juridice ale Comunitatii.

(3) Dreptul la egalitate în fata legii si la protectie împotriva discriminarii pentru toate
persoanele constituie un drept universal recunoscut de catre Declaratia Universala
a Drepturilor Omului, Conventia Natiunilor Unite privind Eliminarea tutuor formelor
de Discriminare împotriva Femeilor, Conventia Internationala cu privire la

Eliminarea tuturor formelor de Discriminare Rasiala si Acordurile Natiunilor Unite cu privire la Drepturile Civile si Politice si la Drepturile Economice, Sociale si Culturale, de Conventia Europeana pentru Protectia Drepturilor Omului si a Libertatilor Fundamentale, semnate de toate statele membre.

(4) Este importanta respectarea acestor drepturi si libertati fundamentale, inclusiv dreptul la libertatea de asociere. Este, de asemenea, importanta, în contextul accesului la si a prevederilor legate de bunuri si servicii, respectarea protectiei intimitatii, a vietii de familie si a tranzactiilor efectuate în acest context.

(5) Parlamentul European a adoptat Rezolutii cu privire la lupta împotriva rasismului în Uniunea Europeana.

(6) Uniunea Europeana respinge teoriile care vizeaza determinarea existentei raselor umane separate. Folosirea termenului "origine rasiala" în aceasta Directiva nu implica acceptarea acestor teorii.

(7) Consiliul European de la Tampere, din data de 15 si 16 octombrie 1999, a invitat Comisia sa intervina, cât de curînd posibil, cu propuneri legate de implementarea Articolului 13 al Tratatului Consiliului European, tinîndu-se cont de componenta de lupta împotriva rasismului si xenofobiei.

(8) Principiile directoare pe anul 2000 privind angajarea în munca, adoptate de Consiliul European, la Helsinki, între 10 si 11 decembrie 1999, pune accent pe nevoia crearii conditiilor sociale pentru piata muncii, prin formularea unui set de politici coerente menite sa combata discriminarea fata de anumite grupuri, cum sînt minoritatile etnice.

(9) Discriminarea bazata pe origine rasiala sau etnica ar putea submina atingerea obiectivelor Tratatului Consiliului European, în particular atingerea unui nivel înalt al angajarii si a protectiei sociale, cresterea standardului de trai si a calitatii vietii, coeziunea si solidaritatea economica si sociala. Ar putea, de asemenea, sa submineze atingerea obiectivelor de dezvoltare ale Uniunii Europene, ca o regiune a libertatii, securitatii si justitiei.

(10) Comisia a prezentat o comunicare cu privire la rasism, xenofobie si antisemitism, în decembrie 1995.

(11) Consiliul a adoptat, pe 15 iulie 1996, Actiunea Comuna (96 / 443 / JHA) cu privire la activitatea de combatere a rasismului si xenofobiei (5) în baza careia statele membre asigura cooperarea juridica eficienta în privinta cazurilor de comportament rasist sau xenofob.

(12) Pentru a asigura o societate democratica si toleranta, care sa permita

participarea tuturor persoanelor, indiferent de originea rasiala sau etnica, actiunea specifica în domeniul discriminarii pe baza originii etnice sau rasiale trebuie sa aiba întâietate în fata accesului la angajare si a dezvoltarii unor afaceri proprii (???) si sa acopere domenii ca: educatie, protectie sociala, securitate sociala si asistenta sanitara, avantaje sociale sau acces la asigurarea bunurilor si serviciilor.

(13) În acest sens, orice forma de discriminare directa sau indirecta, bazata pe origine rasiala sau etnica, ale ariilor acoperite de aceasta Directiva trebuie interzisa în întreaga Comunitate. Aceasta interdictie a discriminarii trebuie sa se aplice, în acelasi timp, si cetatenilor din statele lumii a treia, însa nu acopera diferentele de tratament bazat pe nationalitate si nu aduce atingere prevederilor administrative în vigoare privind accesul si rezidenta cetatenilor statelor lumii a treia la angajare în munca.

(14) În implementarea principiului tratamentului egal indiferent de originea rasiala sau etnica, Comunitatea, în acord cu Articolul 3(2) al Tratatului Consiliului European, trebuie sa vizeze eliminarea inegalitatilor si promovarea egalitatii între barbati si femei, tinând cont în special de faptul ca femeile sînt adeseori victime ale multiplelor forme de discriminare.

(15) Aprecierea faptelor pe baza carora se pot determina formele de discriminare directa sau indirecta este de competenta jurisdicției nationale sau a altor organisme competente, în concordanta cu legislatia sau practicile statului de drept. O asemenea legislatie poate sa prevada ca in particular discriminarea indirecta sa fie stabilita prin orice metoda, inclusiv pe baza evidentelor statistice.

(16) Este importanta protectia tuturor persoanelor împotriva discriminarii pe criteriul originii rasiale sau etnice. Statele membre trebuie sa asigure, de asemenea, acolo unde este nevoie si în concordanta cu traditiile si practicile lor nationale, protectia persoanelor aflate în legalitate, atunci cînd acestea sînt discriminate pe criteriul originii rasiale sau etnice a membrilor comunitatii din care provin.

(17) Interzicerea discriminarii trebuie sa se faca fara prejudecati legate de mentinerea sau adoptarea unor masuri menite sa previna sau sa compenseze dezavantajele unui grup de persoane de o anumita origine rasiala sau etnica, iar astfel de masuri pot permite organizarea persoanelor care au o anumita origine rasiala sau etnica si ale caror obiective principale sînt promovarea nevoilor speciale ale acelora.

(18) În foarte puține cazuri, un tratament diferit poate fi justificat atunci când o caracteristică legată de originea rasială sau etnică constituie un caz special și determină o cerință ocupațională, atunci când obiectivul este legitim iar cerința este proporțională. Astfel de circumstanțe trebuie incluse în informațiile puse la dispoziția Comisiei de către statele membre.

(19) Persoanele care au constituit subiectul discriminării pe criteriul originii rasiale sau etnice trebuie să aibă la dispoziție măsuri adecvate de protecție juridică. Pentru a oferi un nivel de protecție mai eficient, asociațiile sau entitățile legislative trebuie, de asemenea, să fie împuternicite, așa cum este prevăzut în cazul statelor membre, să se angajeze atât în numele cât și în sprijinul oricăror persoane, în proceduri care să nu prejudicieze reglementările interne sau procedura legată de reprezentarea și apărarea acestora în fața justiției.

(20) Implementarea eficientă a principiului egalității necesită protecție juridică adecvată împotriva victimizării.

(21) Reglementările cu privire la sarcina probei trebuie să fie adaptate, atunci când este vorba de un caz de discriminare prima facie și, pentru ca principiul tratamentului egal să fie aplicat eficient, sarcina probei trebuie să revină acuzatului, atunci când este adusă o probă într-un caz de discriminare.

(22) Este necesar ca statele membre să aplice reglementările cu privire la sarcina probei în cazul procedurilor de investigare a faptelor unui caz de către tribunal sau alt organism competent. Aceste proceduri sînt cele în care reclamantului nu îi este cerut să dovedească faptele, acestea fiind investigate de către tribunalul sau organismul competent.

(23) Statele membre trebuie să promoveze dialogul dintre partenerii sociali și cu organizațiile neguvernamentale, pentru a lua cunoștință de diferite forme de discriminare și a le combate.

(24) Protecția împotriva discriminării pe criteriul originii rasiale și etnice trebuie întărită prin existența în fiecare stat membru a unui organism sau a unor organisme cu competență în analizarea acestor probleme, în studierea posibilelor soluții și în asigurarea de asistență concretă victimelor.

(25) Această Directivă conține minimum de cerințe, oferind statelor membre opțiunea de a introduce sau a menține prevederile considerate a fi favorabile. Implementarea Directivei nu trebuie să servească la justificarea nici unui regres legat de situația existentă în fiecare stat membru.

(26) Statele membre trebuie sa prevada sanctiuni eficiente si proportionate în cazul încalcarilor obligatiilor stipulate în cadrul acestei Directive.

(27) Statele membre pot sa-si demonstreze capacitatea de a asigura managementul si lucrul, la cererea lor comuna, pentru implementarea acestei Directive, în ceea ce priveste prevederile ce deroga din scopul contractelor colective, aratând ca statele membre fac tot ceea ce este necesar pentru a demonstra ca pot garanta oricând obtinerea rezultatelor impuse prin aceasta Directiva.

(28) În ceea ce priveste principiile subsidiaritatii si proportionalitatii, stipulate în Articolul 5 al Tratatului Consiliului European, obiectivul acestei Directive, legate de asigurarea unui nivel înalt comun al protectiei împotriva discriminarii în toate statele membre, acestea nu pot fi suficient atinse de catre statele membre, însa pot fi îndeplinite mai bine de catre Comunitate, datorita dimensiunii si impactului actiunilor propuse. Aceasta Directiva nu are întâietate în fata a ceea ce este necesar pentru atingerea acelor obiective,

A ADOPTAT ACEASTA DIRECTIVA:

CAPITOLUL I

PREVEDERI GENERALE

Articolul 1

Scop

Scopul acestei Directive este acela de a crea un cadru pentru combaterea discriminarii pe criteriul originii rasiale si etnice, punându-se accent pe eficientizarea principiului tratamentului egal în statele membre.

Articolul 2

Conceptul de discriminare

1. Pentru obiectivele acestei Directive, principiul tratamentului egal va însemna ca nu trebuie sa existe discriminare directa sau indirecta pe criteriul originii rasiale sau etnice.

2. Pentru obiectivele paragrafului 1:

(a) se va considera ca discriminarea directa are loc atunci când o persoana este tratata mai putin favorabil decât este alta, a fost sau ar putea fi tratata într-o maniera similara, pe criteriul originii rasiale sau etnice;

(b) se va considera ca discriminarea indirecta are loc atunci când o prevedere, criteriu sau practica aparent neutre dezavantajeaza anumite persoane de o anumita rasa sau origine fata de alte persoane, în afara de cazul în care acele

prevederi, criteriile sau practici sînt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sînt adecvate si necesare.

3. Hartuirea trebuie incriminata ca discriminare, în conformitate cu sensul paragrafului 1, atunci cînd un comportament nedorit, pe criteriul originii rasiale sau etnice, duce la violarea demnitatii personale sau creaza un cadru intimidant, ostil, degradant sau ofensiv. În acest context, conceptul de hartuire poate fi definit tinîndu-se cont de legislatia interna si practicile statelor membre.

4. O instigare la discriminare a persoanelor pe criteriul orginii rasiale sau etnice trebuie incriminata ca fiind discriminare în concordanta cu prevederile paragrafului 1.

Articolul 3

Scop

1. În limitele puterilor conferite asupra Comunitatii, aceasta Directiva trebuie sa se aplice tuturor persoanelor atît în ceea ce priveste sectorul public cît si privat, inclusiv organismele publice, în relatie cu:

(a) conditiile de acces la angajare, autoangajare si ocupatie, inclusiv criteriile de selectie si conditiile de recrutare, indiferent de domeniul de activitate si la toate nivelurile erarhiei profesionale, inclusiv promovare;

(b) accesul la toate tipurile si nivelurile de orientare vocationala, formare vocationala, perfectionare vocationala si reconversie, inclusiv experienta practica de lucru;

(c) angajare si conditii de lucru, inclusiv demiteri si remunerare;

(d) activarea ca membru si implicarea într-o organizatie de muncitori sau angajatori, sau în orice organizatie ai carei membri au o anumita profesie, inclusiv beneficiile oferite de asemenea organizatii;

(e) protectie sociala, inclusiv securitate sociala si asistenta sanitara;

(f) avantaje sociale;

(g) educatie;

(h) acces la bunuri si servicii care sînt disponibile publicului, inclusiv locuire.

2. Aceasta Directiva nu acopera diferenta de tratament pe criteriul nationalitatii si nu aduce prejudicii prevederilor si conditiilor legate de accesul si rezidenta cetatenilor din tarile lumii a treia pe teritoriul statelor membre si nici tratamentului relativ la statutul legal al cetatenilor statelor lumii a treia si a respectivilor apatrizi.

Articolul 4

Cerinte ocupationale speciale si determinante

În conformitate cu Articolul 2(1) si (2), statele membre pot prevedea ca diferenta de tratament bazat pe caracteristici legate de originea rasiala sau etnica sa nu constituie caz de discriminare, atunci cînd, datorita naturii activitatilor ocupationale particulare sau a contextului în care se manifesta, o asemenea caracteristica constituie un caz special si determina o cerinta ocupationala, demonstrînd ca obiectivul este legitim iar cerinta este proportionala.

Articolul 5

Actiunea pozitiva

În scopul asigurarii egalitatii depline în practica, principiul tratamentului egal nu trebuie sa împiedice nici un stat membru sa mentina sau sa adopte masuri specifice pentru a preveni sau compensa dezavantajele legate de originea rasiala sau etnica.

Articolul 6

Minimum de cerinte

1. Statele membre pot sa introduca sau sa mentina prevederile care sînt mai eficiente în protectia principiului tratamentului egal decît prevederile stipulate în aceasta Directiva.
2. Implementarea acestei Directive nu trebuie, sub nici o forma, sa constituie un tarîm propice reducerii nivelului protectiei împotriva discriminarii, deja sustinute de statele membre în domeniile acoperite de aceasta Directiva.

CAPITOLUL II

REMEDII SI ÎNDEPLINIREA OBLIGATIILOR

Articolul 7

Apararea drepturilor

1. Statele membre trebuie sa se asigure ca procedurile judiciare si / sau administrative, inclusiv acolo unde acestea reclama necesitatea procedurilor de conciliere, pentru îndeplinirea obligatiilor ce deroga din aceasta Directiva, sînt disponibile tuturor persoanelor care se considera nedreptatiti prin neaplicarea în cazul lor a principiului tratamentului egal, chiar si dupa relatia în cadrul careia discriminarea s-a manifestat a luat sfîrsit.
2. Statele membre trebuie sa se asigure ca asociatiile, organizatiile sau alte entitati legale, care au, în concordanta cu criteriile stipulate în legislatia interna, un interes legitim în asigurarea îndeplinirii prevederilor acestei Directive.

Articolul 8

Sarcina probei

1. Statele membre trebuie sa ia toate masurile necesare, în concordanta cu sistemele judiciare interne, pentru a se asigura ca - atunci când persoanele care se considera a fi nedreptatite de faptul ca principiul tratamentului egal nu a fost aplicat si în cazul lor, în fata unui tribunal sau a altei autoritati competente, fapte în urma carora se poate spune ca a avut loc un caz de discriminare directa sau indirecta - acuzatul va trebui sa demonstreze ca nu a avut loc o încălcare a principiului tratamentului egal.
2. Paragraful 1 nu trebuie sa împiedice statele membre sa introduca reglementari privind probele într-un caz de incriminare, atunci când acestea sînt mai eficiente si în favoarea reclamantilor.
3. Paragraful 1 nu trebuie sa fie aplicat procedurilor privind infractionalitatea.
4. Paragrafele 1, 2 si 3 trebuie, de asemenea, sa fie aplicate oricaror proceduri efectuate în concordanta cu Articolul 7(2).
5. Statele membre nu sînt nevoite sa aplice paragraful 1 procedurilor în care investigarea cazului este de competenta tribunalului sau a organismului competent, însa se pot angaja, în numele si în sprijinul celui care depune plîngerea, cu aprobarea ei sau a lui, în orice proceduri judiciare si / sau administrative pentru îndeplinirea obligatiilor stipulate în aceasta Directiva.
3. Paragrafele 1 si 2 nu prejudiciaza reglementarile interne legate de limita de timp pentru introducerea actiunilor care privesc principiul tratamentului egal.

Articolul 9

Victimizarea

Statele membre trebuie sa introduca în sistemul legislativ intern masurile necesare protectiei indivizilor în fata oricarui tratament advers sau consecinta adversa, ca reactie la o plîngere sau la procedurile menite sa întareasca plîngerea cu principiul tratamentului egal.

Articolul 10

Diseminarea informatiei

Statele membre trebuie sa se asigure ca prevederile adoptate prin aceasta Directive, alaturi de legislatia în vigoare, sînt supuse atentiei persoanelor interesate, prin toate metodele posibile pe teritoriul acestor state.

Articolul 11

Dialog social

1. Statele membre trebuie ca, în concordanță cu tradițiile și practicile interne, să ia măsuri adecvate pentru promovarea dialogului social între cele două părți implicate în procesul muncii, punându-se accent pe aplicarea tratamentului egal, inclusiv prin monitorizarea practicilor din locurile de muncă, contractele colective, codurilor de comportament, cercetare sau schimb de experiență și bune practici.

2. În cazul tradițiilor și practicilor interne, statele membre trebuie să încurajeze cele două părți implicate în procesul muncii, fără a aduce prejudicii autonomiei lor în a îndeplini, la un nivel adecvat, acordurile privind reglementările antidiscriminatorii, în domeniile reflectate de Articolul 3, care vin în întâmpinarea scopului activităților aducătoare de beneficii. Aceste acorduri trebuie să respecte cerințele minime stipulate în această Directivă și măsurile relevante implementate în plan intern.

Articolul 12

Dialog cu organizațiile neguvernamentale

Statele membre trebuie să încurajeze dialogul cu organizațiile neguvernamentale care au, în concordanță cu legislația și practicile lor interne, un interes legitim în a contribui la lupta împotriva discriminării pe criteriul originii rasiale și etnice, punându-se accent pe promovarea principiului tratamentului egal.

CAPITOLUL III

ORGANISME PENTRU PROMOVAREA TRATAMENTULUI EGAL

Articolul 13

1. Statele membre trebuie să desemneze un organism sau organisme pentru promovarea tratamentului egal al tuturor persoanelor, fără discriminare pe criteriul originii rasiale sau etnice. Aceste organisme pot fi părți ale unor agenții însărcinate, în plan intern, să apere drepturile omului sau să protejeze drepturile indivizilor.

2. Statele membre trebuie să se asigure că competența acestor organisme include:

- oferirea de asistență independentă victimelor discriminării în depunerea plîngerilor lor cu privire la cazurile de discriminare, fără a prejudicia drepturile victimelor și ale asociațiilor, organizațiilor sau altor entități legale despre care se face vorbire în Articolul 7(2),

- realizarea unei monitorizări independente a discriminării,

- publicarea unor rapoarte independente și elaborarea de recomandări cu privire la cazurile de discriminare.

CAPITOLUL IV PREVEDERI FINALE

Articolul 14

Armonizare

Statele membre trebuie sa ia masurile necesare pentru a se asigura ca:

- (a) sînt abolite orice legi, reglementari si prevederi administrative ce contravin principiului tratamentului egal;
- (b) sînt sau pot fi declarate nule sau amendate orice prevederi incluse în contractele individuale sau colective, ce contravin principiilor tratamentului egal, de asemenea reglementari interne, reglementari aplicabile asociatiilor financiare sau non-profit, cît si reglementarile aplicabile organizatiilor liber-profesionistilor, muncitorilor sau angajatorilor.

Articolul 15

Sanctiuni

Statele membre trebuie sa-si prezinte reglementarile cu privire la sanctiunile aplicabile încalcarilor prevederilor intrene adoptate prin aceasta Directiva si sa ia toate masurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. Sanctiunile, care trebuie sa cuprinda plata compensatiilor pentru victime, trebuie sa fie eficiente si proportionate. Statele membre trebuie sa faca cunoscute Comisiei aceste prevederi, cel tîrziu pîna la 19 iulie 2003 si sa anunte, fara întîrziere, asupra oricaror amendamente care le-ar putea afecta.

Articolul 16

Implementare

Statele membre trebuie sa adopte legi, reglementari si prevederi administrative necesare racordarii la aceasta Directiva, pîna la 19 iulie 2003, sau trebuie sa demonstreze capacitatea de a asigura managementul si lucrul, la cererea lor comuna, pentru implementarea acestei Directive, în ceea ce priveste prevederile ce deroga din scopul contractelor individuale. În astfel de cazuri, statele membre carora li se cere sa ia toate masurile necesare pentru a fi în orice moment în situatia de a garanta obtinerea rezultatelor impuse e aceasta Directiva. În acest sens, ele trebuie, deci, sa informeze Comisia.

Atunci cînd statele membre adopta astfel de masuri, acestea trebuie sa faca referire la aceasta Directiva sau sa fie însotite de o astfel de referinta cu ocazia

publicarii lor oficiale. Metodele realizarii unor astfel de referinte trebuie sa fie alese de catre statele membre.

Articolul 17

Raport

1. Statele membre trebuie sa comunice Comisiei, pîna la 19 iulie 2005, si la fiecare cinci ani dupa aceea, toate informatiile necesare Comisiei pentru ca aceasta sa realizeze raportul catre Parlamentul European si Consiliu, cu privire la aplicarea acestei Directive.

Raportul Comisiei trebuie sa tina cont de viziunile Centrului European de Monitorizare a Rasismului si Xenofobiei, cît si punctele de vedere ale partenerilor sociali si a organizatiilor neguvernamentale relevante. În concordanta cu principiul abordarii pe criteriu de gen, acest raport trebuie, inter alia, sa prevada o analiza a impactului masurilor luate în privinta femeilor si barbatilor. În urma informatiilor primite, acest raport va include, daca este necesar, propuneri de revizuire sau reactualizare a acestei Directive.

Articolul 18

Intrarea în vigoare

Aceasta Directiva intra în vigoare în ziua publicarii sale în Monitorul Oficial al Comunitatilor Europene.

Articolul 19

Adresare

Aceasta Directiva se adreseaza statelor membre.

Conceputa la Luxemburg, 29 iunie 2000.

Pentru Consiliu

Presedintele

M. Arcanjo

- (1) Nepublicata înca în Monitorul Oficial.
- (2) Opinie exprimata la 18.5.2000 (nepublicata înca în Monitorul Oficial).
- (3) Opinie exprimata la 12.4.2000 (nepublicata înca în Monitorul Oficial).
- (4) Opinie exprimata la 31.5.2000 (nepublicata înca în Monitorul Oficial).
- (5) M.O. L 185, 24.7.1996, pag. 5.